

Aanbeveling 2025/08 aan de minister van Werk – December 2025

Vrijwillige terugbetaling van uitkeringen in de werkloosheidsregeling

Voorzie in de werkloosheidsreglementering in een wettelijke basis om de vrijwillige terugbetaling van rechtmatig toegekende uitkeringen mogelijk te maken wanneer op basis van de cumulatieregels in de pensioenregeling het (gezins)inkomen daardoor zou verhogen.

1. Inleiding

Een **pensioen** mag men in principe **niet cumuleren** met een **vervangingsinkomen**. Als iemand een **gezinspensioen** krijgt, mag ook de echtgeno(o)t(e) geen vervangingsinkomen ontvangen. Krijgt men een **overlevingspensioen**, dan is de combinatie met een vervangingsinkomen gedurende een beperkte periode wel mogelijk maar ook dan kan die leiden tot een vermindering van het pensioenbedrag (zie punt 2). Als de pensioendienst een cumulatie van een pensioen met een vervangingsinkomen vaststelt, zal hij naar gelang het geval een deel of het geheel van het pensioen **terugvorderen**, voor de periode waarvoor het vervangingsinkomen werd betaald.

Dit kan leiden tot **financieel nadelige situaties**: het bedrag dat iemand verliest aan pensioen is soms groter dan het ontvangen vervangingsinkomen. Een oplossing zou zijn om het vervangingsinkomen vrijwillig terug te betalen, zodat er wel recht is op het pensioen. In de werkloosheidsreglementering is dit momenteel echter niet mogelijk.

Zowel de **federale Ombudsman** als de **Ombudsman Pensioenen** ontvingen al **meerdere klachten** over dit probleem.

2. Analyse

De wettelijke bepalingen die de berekening en de uitbetaling van het pensioen vaststellen, leggen strikte regels op voor de cumulatie van een pensioen met een vervangingsinkomen.

Zo kunnen mensen in de **pensioenregeling voor werknemers of zelfstandigen** maar een **gezinspensioen** (zie verder onder punt 5. Referenties) krijgen wanneer de echtgeno(o)t(e) geen vervangingsinkomen heeft (zie punt 5. Referenties). Krijgt iemand een gezinspensioen en blijkt nadien dat de echtgeno(o)t(e) ~~een~~ vervangingsinkomen heeft, dan moet de pensioendienst voor elke maand waarin de huwelijkspartner een vervangingsinkomen ontvangt dit gezinspensioen omzetten in een pensioen als alleenstaande. En het gezin moet het verschil in bedrag tussen het gezinspensioen en het pensioen als alleenstaande terugbetalen.

Een **overlevingspensioen** (als langstlevende echtgenoot van een werknemer, een zelfstandige of een ambtenaar) mag men gedurende een periode van **maximum twaalf maanden** (al dan niet na elkaar) combineren met een vervangingsinkomen.

In de maanden waarin men ook een vervangingsinkomen krijgt, ook al is het maar voor één dag, mag het overlevingspensioen **een bepaald bedrag niet overschrijden**. Is het overlevingspensioen groter dan dit grensbedrag (zie punt 5), dan zal de pensioendienst het eventueel reeds teveel ontvangen overlevingspensioen terugvorderen. Na die periode van twaalf maanden, moet men kiezen tussen ofwel het vervangingsinkomen ofwel het overlevingspensioen. Wie dan nog een vervangingsinkomen ontvangt, hoe beperkt ook, heeft geen recht meer op het overlevingspensioen voor de maanden waarin hij het vervangingsinkomen ontvangt.

Vervangingsinkomens zijn onder meer uitkeringen in de ziekte- of invaliditeitsregeling, en uitkeringen in het kader van de werkloosheidsreglementering. Uit de klachten bij de federale Ombudsman en de Ombudsman Pensioenen blijkt dat de betrokkenen niet altijd beseffen dat een bepaalde uitkering die ze krijgen, een vervangingsinkomen is dat niet gecombineerd kan worden met het pensioen dat zij zelf of hun echtgeno(o)t(e) ontvangen.

Dat is bijvoorbeeld het geval met de **opvanguitkering voor onthaalouders**. Ook deze is een vervangingsinkomen. De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) kent die uitkering toe aan onthaalouders van wie de inkomsten dalen omdat bij hen voor opvang ingeschreven kinderen afwezig zijn, om redenen onafhankelijk van hun wil. Wanneer de echtgeno(o)t(e) zo'n opvanguitkering krijgt, is er dus geen recht op een gezinspensioen. Het verschil tussen het bedrag van het gezinspensioen en het bedrag van het pensioen als alleenstaande kan in sommige gevallen veel groter zijn dan het bedrag van het vervangingsinkomen dat de echtgeno(o)t(e) ontvangen heeft.

Pieter krijgt een gezinspensioen van de Federale Pensioendienst (FPD). Zijn echtgenote is onthaalouder, en krijgt een opvanguitkering van 372 euro van de RVA omdat ervoor opvang ingeschreven kindjes afwezig waren. Die opvanguitkering is een vervangingsinkomen en dus niet verenigbaar met het gezinspensioen van Pieter.

De pensioendienst zet zijn gezinspensioen om in een pensioen als alleenstaande en vordert 1.633 euro terug van Pieter. Veel meer dus dan de uitkering die zijn echtgenote van de RVA ontving. De pensioendienst stelt voor dat Pieters echtgenote de opvanguitkering terugbetaalt aan de RVA. In dat geval zou Pieter zijn gezinspensioen toch nog kunnen behouden. Maar de RVA stelt dat de vrijwillige **terugbetaling** niet mogelijk is.

Ook de **uitkeringen tijdelijke werkloosheid** die een werknemer ontvangt omdat zijn werkgever hem door bijzondere omstandigheden (technische stoornis, slecht weer of werkgebrek wegens economische oorzaken) tijdelijk niet aan het werk kan zetten, zijn een vervangingsinkomen.

Walter is bouwvakker. Sinds 1 juni 2023, na overlijden van zijn echtgenote, ontvangt hij een overlevingspensioen. Het loon dat hij verdient als bouwvakker is daarvoor geen beletsel want het blijft onder het toegelaten maximumbedrag. Zoals gebruikelijk in de bouwsector kan hij af en toe een dag niet werken wegens het slechte weer. Walter krijgt dan voor die dagen geen loon maar uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid.

In 2025 deelt de pensioendienst mee dat de uitkeringen tijdelijke werkloosheid wegens weerverlet vervangingsinkomsten zijn en niet zonder meer gecumuleerd kunnen worden met zijn overlevingspensioen. In de eerste twaalf maanden waarin Walter een uitkering tijdelijke werkloosheid ontving, wordt zijn pensioen beperkt tot de vastgelegde grensbedragen, wat een sterke vermindering inhoudt. Daarna verliest hij zelfs volledig het recht op zijn overlevingspensioen voor elke maand waarin hij ook maar één dag tijdelijk werkloos was. Zijn verlies aan pensioen is vele malen groter dan het bedrag van de werkloosheidsuitkeringen die hij ontving.

Walter is boos want hij had geen idee dat ook uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer beschouwd worden als een niet cumuleerbaar vervangingsinkomen.

Op het ogenblik dat iemand een uitkering aanvraagt, is hij er zich niet altijd van bewust dat daardoor het pensioen dat hij zelf ontvangt of het gezinspensioen van zijn echtgeno(o)t(e) zal verminderen. Zelfs voor wie wel op de hoogte is, is het vaak heel moeilijk om vooraf in te schatten welke uitkering hij precies zal ontvangen en hoe groot de vermindering van het pensioen zal zijn. Het is dus niet evident om vooraf met kennis van zaken een weloverwogen keuze te maken. **Gezinnen en alleenstaanden moeten hun beslissing zo nodig nog kunnen aanpassen zodra duidelijk is wat voor hen financieel de meest gunstige situatie is.**

De pensioendienst wijst de betrokkenen ook op de mogelijkheid om door vrijwillige terugbetaling van het vervangingsinkomen de terugvordering van pensioen te vermijden. Voor de federale Ombudsman moet het inderdaad mogelijk zijn dat de persoon die het vervangingsinkomen ontving, dit vervangingsinkomen kan terugbetalen zodat het recht op het hogere pensioen behouden blijft.

2.1 Regeling voor ziekte- of invaliditeitsuitkeringen

In het kader van de ziekte- en invaliditeitsverzekering is het vandaag mogelijk om uitkeringen vrijwillig terug te betalen om zo een pensioen te kunnen toekennen of te behouden. De federale Ombudsman ging dit na bij het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).⁵⁷

De **ziekteverzekeringsreglementering** (artikel 236bis) laat toe dat iemand reeds ontvangen uitkeringen voor een periode in het verleden vrijwillig terugbetaalt. Daarvoor is wel vereist dat er **bijzondere elementen zijn die dit verantwoorden** en dat de leidend ambtenaar van de Dienst voor uitkeringen van het RIZIV die terugbetaling **goedkeurt**. Het RIZIV preciseerde daarbij *"De bijzondere elementen waarvan sprake, hebben voornamelijk betrekking op de aanwezigheid van een cumulsituatie die financieel nadelig is voor de gerechtigde"*.

Op grond van deze bepaling geeft het RIZIV toestemming **om rechtmatig ontvangen ziekte-uitkeringen vrijwillig terug te betalen om zo de toekenning of het behoud van een pensioen mogelijk te maken.**

2.2 Werkloosheidsregeling

In de **werkloosheidsreglementering** is er **geen gelijkaardige bepaling** die de vrijwillige terugbetaling van uitkeringen mogelijk maakt. De federale Ombudsman kreeg inzage in **interne instructies** van de RVA. Daaruit blijkt dat burgers geregeld de **werkloosheidsbureaus contacteren** omdat ze uitkeringen die zij in het kader van de werkloosheidsreglementering hebben ontvangen, vrijwillig willen terugbetalen. Het kan gaan om werkloosheidsuitkeringen, onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking of tijdskrediet, opvanguitkeringen onthaalouder, vergoedingen in het kader van de werkloosheidsregeling met bedrijfstoeslag,... Het is **meestal in het kader van de pensioenrechten** van de echtgeno(o)t(e) die een gezinspensioen krijgt en een terugvordering van een onterecht genoten pensioenbedrag wil vermijden, dat burgers zo'n vrijwillige terugbetaling van rechtmatig genoten uitkeringen vragen. Maar er zijn ook andere situaties mogelijk zoals een (tijdelijk) werkloze die zijn uitkeringen tijdelijke werkloosheid wil terugbetalen om zijn overlevingspensioen (onbegrensd) te kunnen behouden.

De interne instructies verduidelijken dat “in de werkloosheidsreglementering **niet voorzien is dat de sociaal verzekerde retroactief kan verzaken** aan rechten die op zijn vraag in het verleden werden toegekend”. De werkloosheidsreglementering bepaalt wel dat *onrechtmatig* ontvangen sommen terugbetaald moeten worden. Maar dat een pensioen ten onrechte is toegekend, houdt niet in dat de uitkeringen die de werkloze of de onthaalouder zelf ontving, onrechtmatig verkregen zouden zijn.

De RVA stelt daarom dat hij **niet kan ingaan op vragen tot vrijwillige terugbetaling** van rechtmatig toegekende uitkeringen.

3. Standpunt van de federale Ombudsman

De werkloosheidsreglementering bevat inderdaad **geen wettelijke basis** om rechtmatig toegekende uitkeringen vrijwillig terug te betalen, en dit in tegenstelling tot de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Gezinnen of alleenstaanden (of sociaal verzekerden) komen daardoor in een **ongelijke situatie**, afhankelijk van het type uitkering dat ze krijgen.

Doordat het niet mogelijk is om uitkeringen in de werkloosheidsregeling vrijwillig terug te betalen, kunnen mensen in een **nadelige situatie** terechtkomen. Vaak weten ze ook op voorhand niet wat de impact is van zo’n uitkering op het pensioen en is dit **pas achteraf duidelijk**. Voor de betrokken instellingen is het ook niet evident om de burgers **correct en volledig te informeren**. De RVA is niet noodzakelijk op de hoogte van het pensioen en de pensioendienst is niet noodzakelijk op de hoogte van de uitkeringsaanvraag in het kader van de werkloosheidsregeling. De burger beseft vaak ook niet welke uitkeringen beschouwd worden als een vervangingsinkomen. Pas op het moment dat de impact van de uitkering op het pensioen duidelijk wordt, heeft de betrokkene de nodige informatie om met kennis van zaken te kunnen beslissen wat financieel de meest gunstige situatie is. Het is ook **billijk** dat mensen kunnen kiezen voor die gunstigere financiële situatie.

De federale Ombudsman meent daarom dat het **mogelijk moet zijn dat mensen uitkeringen in het kader van de werkloosheidsreglementering vrijwillig kunnen terugbetalen** als dat ervoor kan zorgen dat iemand een voordeliger gezinspensioen of een onbegrensd overlevingspensioen kan krijgen. Zo worden burgers **op gelijke manier behandeld, ongeacht in welke tak van sociale zekerheid ze een uitkering krijgen**.

4. Aanbeveling

De federale Ombudsman beveelt de minister van Werk aan om, naar analogie met de ziekteverzekering, in de werkloosheidsreglementering in een wettelijke basis te voorzien voor de vrijwillige terugbetaling van rechtmatig toegekende uitkeringen.

5. Referenties

Wat is het verschil tussen een pensioen als alleenstaande en een gezinspensioen?

Pensioen als alleenstaande: pensioen berekend aan 60 % van het referteloon

Het pensioen als alleenstaande wordt toegekend wanneer de betrokkene niet gehuwd is of, wanneer hij wel gehuwd is, de voorwaarden om een gezinspensioen te krijgen niet vervuld zijn (bijvoorbeeld omdat de echtgeno(o)t(e) een beroepsinkomen of een vervangingsinkomen geniet. Dit percentage bedraagt **60 % van het referteloon**.

Gezinspensioen: pensioen berekend aan 75 % van het referteloon.

Het gezinspensioen wordt toegekend wanneer de betrokkene gehuwd is en zijn echtgenoot ten laste is, d.w.z. dat deze geen beroepsinkomen noch een vervangingsinkomen geniet. Dit percentage bedraagt **75 % van het referteloon**.

Wet van 20 juli 1990 tot instelling van een flexibele pensioenleeftijd voor werknemers en tot aanpassing van de werknemerspensioenen aan de evolutie van het algemeen welzijn

Artikel 3

§ 1. Het recht op het rustpensioen wordt per kalenderjaar verkregen naar rata van een breuk van de werkelijke, fictieve en forfaitaire brutolonen bedoeld bij de artikelen 7, 8 en 9bis van het koninklijk besluit nr. 50 en in aanmerking genomen ten belope van:

- a) 75 t.h. voor de werknemers van wie de echtgenoot:
 - elke beroepsarbeid, behalve die door de Koning toegestaan, heeft gestaakt;
 - geen van de vergoedingen of uitkeringen bedoeld in artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 50 geniet;
 - geen rust- en overlevingspensioen en geen als dusdanig geldende uitkeringen geniet, toegekend krachtens deze wet, krachtens het koninklijk besluit nr. 50, krachtens een Belgische regeling voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden of zelfstandigen, krachtens een Belgische regeling toepasselijk op het personeel van de overheidsdiensten of van N.M.B.S. Holding of HR Rail, krachtens iedere andere Belgische regeling, krachtens een regeling van een vreemd land of krachtens een regeling toepasselijk op het personeel van een volkenrechtelijke instelling;
- b) 60 t.h. voor de andere werknemers.

Koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

Artikel 25

Uitgezonderd in de gevallen en onder de voorwaarden door de Koning bepaald zijn het rust- en overlevingspensioen slechts uitbetaalbaar zo de gerechtigde geen beroepsarbeid uitoefent en zo hij geen vergoeding wegens ziekte, invaliditeit of onvrijwillige werkloosheid bij toepassing van een Belgische of van een buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid, noch een uitkering wegens loopbaanonderbreking, wegens tijdscrediet, of wegens het verminderen van de arbeidsprestaties, noch een aanvullende vergoeding, toegekend in het kader van een conventioneel brugpensioen, geniet.

Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers

Art. 64quinquies

In afwijking van artikel 25 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, kunnen de vergoedingen wegens ziekte of onvrijwillige werkloosheid bij toepassing van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of met een vergoeding wegens invaliditeit bij toepassing van een Belgische wetgeving inzake sociale zekerheid of een uitkering wegens loopbaanonderbreking, wegens tijdscrediet of wegens het verminderen van de arbeidsprestaties of een vergoeding, toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, in hoofde van de pensioengerechtigde gedurende een eenmalige periode van maximaal twaalf al dan niet opeenvolgende kalendermaanden, gecumuleerd worden met uitsluitend een overlevingspensioen. Na verloop van de in het vorige lid bedoelde periode wordt, voor de daarop volgende periode waarin betrokkene vergoedingen geniet zoals bedoeld in artikel 25 van voormeld koninklijk besluit nr. 50, het genot van het overlevingspensioen geschorst, tenzij betrokkene afstand doet van voormelde vergoedingen.

Art. 64sexies

Wanneer de gerechtigde op een overlevingspensioen en een in artikel 64quinquies bedoelde vergoeding, gerechtigd wordt of is op een rustpensioen ten laste van een Belgische of buitenlandse regeling dat niet cumuleerbaar is met de voormelde vergoeding, zijn de bepalingen van artikel 64quinquies vanaf de ingangsdatum van het rustpensioen niet langer van toepassing.

Art. 64septies

Wanneer het in toepassing van artikel 64quinquies betaalbaar overlevingspensioen hoger is dan het in artikel 6, § 1 van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen bepaalde bedrag wordt het overlevingspensioen tot dit bedrag teruggebracht.

Koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen

Artikel 9.

§ 1. Onverminderd de bepalingen van artikel 43, beloopt het jaarlijks basisbedrag van het rustpensioen:

1° 6 100,24 EUR, indien de gerechtigde gehuwd is en zijn echtgenoot elke beroepsbezigheid, behoudens die door de Koning toegelaten, heeft gestaakt en niet een van de volgende uitkeringen ontvangt:

- a) een rust- of overlevingspensioen krachtens het pensioenstelsel der zelfstandigen;
- b) een onvoorwaardelijk pensioen bedoeld in artikel 37;
- c) een rust- of overlevingspensioen krachtens een andere pensioenregeling of een uitkering die er door de Koning mee werd gelijkgesteld;
- d) een vergoeding wegens ziekte, invaliditeit, onvrijwillige werkloosheid, een uitkering wegens loopbaanonderbreking, tijdskrediet of het verminderen van de arbeidsprestaties, of een uitkering toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage, met toepassing van een wetgeving inzake sociale zekerheid.

De voordelen bedoeld onder a), c) en d) komen eveneens in aanmerking wanneer zij worden toegekend krachtens een buitenlandse wetgeving of krachtens het statuut dat op het personeel van een volkenrechtelijke instelling van toepassing is;

2° 4.880,21 EUR voor de andere gerechtigden.

...

Artikel 30bis.

Onder voorbehoud van de toepassing van het tweede lid, zijn de in dit hoofdstuk bedoelde uitkeringen slechts betaalbaar indien de gerechtigde geen beroepsbezigheid uitoefent en geen vergoeding geniet wegens ziekte, invaliditeit, onvrijwillige werkloosheid met toepassing van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of van een statuut dat van toepassing is op het personeel van een instelling van internationaal publiekrecht, noch een uitkering geniet wegens loopbaanonderbreking, wegens tijdskrediet of het verminderen van de arbeidsprestaties of een uitkering toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage.

Koninklijk Besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandige

Artikel 107quater

§ 1. In afwijking van artikel 30bis van het koninklijk besluit nr. 72, kunnen de vergoedingen wegens ziekte of onvrijwillige werkloosheid bij toepassing van een Belgische of buitenlandse wetgeving inzake sociale zekerheid of een vergoeding wegens invaliditeit bij toepassing van een Belgische wetgeving inzake sociale zekerheid of een uitkering wegens loopbaanonderbreking, wegens tijdscrediet of wegens het verminderen van de arbeidsprestaties of een vergoeding, toegekend in het kader van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, in hoofde van de pensioengerechtigde gedurende een eenmalige periode van maximaal twaalf al dan niet opeenvolgende kalendermaanden, gecumuleerd worden met uitsluitend een overlevingspensioen.

§ 2. Na verloop van de in § 1 bedoelde periode wordt, voor de daarop volgende periode waarin betrokkene vergoedingen geniet zoals bedoeld in artikel 30bis van het koninklijk besluit nr. 72 het genot van het overlevingspensioen geschorst, tenzij betrokkene afstand doet van voormelde vergoedingen.

§ 3. Wanneer de gerechtigde op een overlevingspensioen en een in § 1 bedoelde vergoeding, gerechtigd wordt of is op een rustpensioen ten laste van een Belgische of buitenlandse regeling dat niet cumuleerbaar is met de voormelde vergoeding, zijn de in § 1 bedoelde bepalingen vanaf de ingangsdatum van het rustpensioen niet langer van toepassing.

§ 4. Wanneer het in toepassing van § 1 betaalbaar overlevingspensioen hoger is dan het in artikel 6 van de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen bepaalde bedrag, wordt het overlevingspensioen tot dat bedrag teruggebracht.

§ 5. De in toepassing van § 1, vóór 1 januari 2013 opgenomen kalendermaanden worden na 31 december 2012 in mindering gebracht van de eenmalige periode van 12 kalendermaanden.

Programmawet van 28 juni 2013

Artikel 91

Het rust- of overlevingspensioen wordt geschorst gedurende de kalendermaanden tijdens de welke de persoon die dit pensioen geniet, effectief een vervangingsinkomen ontvangt, tenzij de betrokkene aan de betaling van zijn vervangingsinkomen verzaakt.

In afwijking van het eerste lid mag een overlevingspensioen met een vervangingsinkomen gecumuleerd worden gedurende een eenmalige periode van maximaal twaalf al dan niet opeenvolgende kalendermaanden.

Voor de toepassing van het tweede lid worden de kalendermaanden waarin de cumulatie tussen een overlevingspensioen en een vervangingsinkomen was toegelaten ingevolge de regels van kracht vóór 1 januari 2013, in mindering gebracht van de eenmalige periode van maximaal twaalf al dan niet opeenvolgende kalendermaanden.

Indien het krachtens het tweede lid betaalbaar bedrag van een overlevingspensioen 661,24 EUR per kalendermaand overschrijdt, wordt dit bedrag tot dit laatste bedrag beperkt. Dit bedrag is vastgesteld aan de verhogingscoëfficiënt 1,6084 van het spilindexcijfer 138,01 en volgt de evolutie van het indexcijfer van de consumptieprijzen op dezelfde wijze als de rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Staatskas.

In afwijking van het eerste lid, mag een rustpensioen toegekend op grond van een ambtshalve opruststelling, met inbegrip van de opruststelling wegens lichamelijke ongeschiktheid, onbeperkt gecumuleerd worden met een in artikel 76, 10°, b), d) of e), bedoeld vervangingsinkomen.

Wat is de impact van de cumul op mijn overlevingspensioen ?

Gedurende de 12 maanden toegelaten combinatie wordt het pensioenbedrag beperkt tot een jaarlijks vast bedrag. Je overlevingspensioen wordt teruggebracht tot dat bedrag voor de maanden waarin je ook een vervangingsinkomen krijgt. Dat bedrag is momenteel:

- Voor **werknemerspensioenen** : 12 642,97 euro per jaar (vanaf 01.02.2025, index 179,58), ofwel 1 053,41 euro bruto per maand.
- Voor **ambtenarenpensioenen** : 10 470,15 euro per jaar (vanaf 01.02.2025, index 2,1223), ofwel 872,51 euro bruto per maand.
- Voor **zelfstandigenpensioenen** : 6.312,80 euro overlevingspensioen per jaar (indexcijfer 103,14 – basis 1996)

Koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994

Artikel 236bis

Een gerechtigde kan het recht op uitkeringen verzaken. Hiertoe moet hij een aanvraag richten aan zijn verzekeringsinstelling, waarin hij de periode opgeeft van verzaking. De aanvraag moet slaan op een periode van minimum één maand. De aanvraag moet gebeuren bij aangetekende brief en heeft ten vroegste uitwerking vanaf de eerste dag van de maand, volgend op de maand waarin de aanvraag bij de verzekeringsinstelling is toegekomen, waarbij de poststempel bewijskracht heeft.

De verzaking kan evenwel toegestaan worden voor een periode voorafgaand aan de in het eerste lid bedoelde datum :

- a) wanneer een andere prestatie met terugwerkende kracht wordt toegekend,
- b) of mits de goedkeuring van de Leidend ambtenaar van de Dienst voor uitkeringen, wanneer bijzondere elementen dit verantwoorden.

Koninklijk Besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Artikelen 169

Elke onrechtmatig ontvangen som dient te worden terugbetaald.

Wanneer de werkloze evenwel bewijst dat hij te goeder trouw uitkeringen ontvangen heeft waarop hij geen recht had, wordt de terugvordering beperkt tot de laatste honderdvijftig dagen van onverschuldigde toekenning. Deze beperking wordt niet in acht genomen in geval van cumulatie van uitkeringen in de zin van artikel 27, 4°, of van cumulatie van een uitkering in de zin van artikel 27, 4°, met een prestatie toegekend krachtens een andere regeling van sociale zekerheid.

Wanneer de werkloze die de artikelen (44 of 48) overtreden heeft, bewijst dat hij alleen arbeid heeft verricht of een zelfstandige heeft geholpen op bepaalde dagen of gedurende bepaalde periodes, wordt de terugvordering tot deze dagen of periodes beperkt.

In het geval bedoeld in artikel 149, § 1, tweede lid, 2°, worden de uitkeringen die geheel of gedeeltelijk ten onrechte werden toegekend, doch die reeds door de uitbetalingsinstelling waren uitbetaald op het tijdstip van de derde werkdag nadat het werkloosheidsbureau de uitkeringskaart aan deze instelling verzonden heeft, niet teruggevorderd, behalve indien gelijktijdig toepassing wordt gemaakt van artikel 149, § 1, tweede lid, 1°.

In afwijking van de vorige leden kan, wanneer de werkloze evenwel bewijst dat hij te goeder trouw uitkeringen ontvangen heeft waarop hij geen recht had, of wanneer de directeur beslist gebruik te maken van de mogelijkheid slechts een verwittiging te geven in de zin van artikel 157bis, het bedrag van de terugvordering beperkt worden tot het bruto bedrag van de inkomsten die de werkloze genoten heeft en die niet cumuleerbaar waren met de uitkeringen.

In afwijking van het eerste lid worden de uitkeringen, die ten onrechte werden toegekend ingevolge het feit dat de uitvoering van de arbeidsovereenkomst van de arbeider wegens de niet naleving van de vereisten gesteld door de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, niet op geldige wijze werd geschorst, niet teruggevorderd indien de volgende voorwaarden gelijktijdig vervuld zijn:

- 1° de arbeider kan, ingevolge het faillissement of de sluiting van de onderneming die hem tewerkstelde, geen betaling bekomen van het loon of van een schadevergoeding waarop hij normaal recht had voor de periode van ongeldige schorsing;
- 2° de arbeider kan de betaling niet bekomen vanwege het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers van de in 1° vermelde bedragen;
- 3° tijdens de periode van ongeldige schorsing werden andere arbeiders tewerkgesteld en deze arbeiders werden normaal bezoldigd.

Ombudsnormen

Gelijkheid

De administratie moet alle burgers gelijk behandelen en mag tussen hen geen ongeoorloofd onderscheid invoeren.

Burgers die zich in gelijke omstandigheden bevinden, moeten op een gelijke manier worden behandeld. Burgers die zich in verschillende omstandigheden bevinden, kunnen verschillend worden behandeld. De omstandigheden worden beoordeeld in functie van de beoogde maatregel.

Een ongelijke behandeling tussen verschillende categorieën van personen is maar gerechtvaardigd indien zij de toets van het wettig doel, van de redelijke en objectieve verantwoording en van de evenredigheid doorstaat. Het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden wanneer er geen redelijke, evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Redelijkheid en evenredigheid

De administratie moet gepaste en billijke beslissingen nemen die in een redelijke verhouding staan tot de feiten.

Het redelijkheidsbeginsel is geschonden, wanneer de administratie haar beleidsvrijheid op een kennelijk onredelijke manier heeft aangewend. De beslissing van de administratie wordt als onredelijk beschouwd, wanneer ze niet heeft gehandeld zoals elke normaal voorzichtige en zorgvuldige ambtenaar in dezelfde omstandigheden zou doen.

In toepassing van het evenredigheidsbeginsel geeft de normaal zorgvuldige ambtenaar de voorkeur aan de maatregel die optimaal rekening houdt met de belangen van de burger enerzijds en met de doelstellingen van algemeen belang van zijn administratie anderzijds. Wanneer de burger in een onbillijke situatie terechtkomt als gevolg van een administratieve regel of praktijk, moet de administratie alles in het werk stellen om dit te verhelpen. De gelijke behandeling van alle burgers in gelijke omstandigheden moet ook in dat geval worden gevrijwaard en machtsoverschrijding moet worden vermeden.

6. Bestemmingen

Vice-eersteminister en Minister van Werk, Economie en Landbouw

In kopie:

- Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
- Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers
- Voorzitter van de commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen

7. Contact

- David Baele, ombudsman@federaalombudsman.be
Tel. 02 289 27 23
- Jérôme Aass, mediateur@mediateurfederal.be
Tel. 02 289 27 07